

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Diurnale cisterciense - Cod. Günterstal 7

[Günterstal], [Anfang 14. Jahrh.]

Visitatio Mariae

[urn:nbn:de:bsz:31-162460](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-162460)

tuum dñe deper latitudo inlongitudine
dierū. *caplm* **V**idi civitatem.

Ret est domus dñi. firmis edi-
ficata. **S.** Bene fundata est sup fir-
mam petra. firmiter. *yn*. **X**pe
auctore. **S.** Domus mea. ad. **En.**

Mane surgens iacob erigebat lap-
idem in titulu fundens oleu deluper
notu novit dno vere locus iste sanc-
tus est et ego nesciebam. *coll.* **D**eus
qui nobis. Ad prima. añ. et ad

alias horas quere retro.
Visitatio marie ad vespas añ.

Allacuntur corda fidelium
virgo mater concepto filio
scandit montes ut duplex

gaudiu geminet in matru gremio
nam du habet saluator obuium ua-
tem implet sco tripudio sic utraq me
p filiu docta cantat q dicitur unctio.

aii. In conspectu dñi puer exultabat
ex quo me virgini cantas pheta
bat. **aii.** Tunc exultavit animus cu
ipius sic filius anglo nuicante an-
nilla dei credidit confestim uerbu
genuit maria supplicante. **a.** Ma-
gna pfeat dñs imare visceribus
deu concipiendo sic me plena gre-
uatur veie oibus miserando

Ego me pulchre **caplin.**
dilectionis et timoris
et agniciois et sco spei. **ime**

omnis grā vie ⁊ vitatis i me
 omnis spes uite ⁊ uirtutis.

Virga velle iam floruit re
 plena sō flamie surcū ire nos docuit.
 Dū moncū cacumina tūfacto dnm̄
 petijt zacharie cū luie. **S.** Sol ī sola
 refulgens dñā pphaz accedit luia. **Dū**

Magne dies leticie **ymn?**
 nobis illuxit celitus ma
 ria thronus glē montes petit
 diuinitus **A**nalla ferēs dñm̄
 gerentē uatem uisitāt notūq;
 facit geminū donū qđ pus la
 titat **R**ecepit nupta uirginē
 et saluantem p̄dicat sic hō deū
 hōiem obstrulus clausū indicat

512

In rosa latet lilium et in an-
tiqua flosculus s̄ maiestatis
solum sentit et clamat puu-
lus **A**stella sol tūc geritur et
patem cana bauulat s̄ virt?
solis cernit cū infans laudes
tumulat **M**aria m̄ gr̄e. **di-**
uisio. **I**mnū festiue gle dul-
ci p̄ductū cantico chor? depro-
mat hodie flori n̄r dauidico
Sterps velle vurgā ptulit et
vurgā florē attulit cū? odore
intulit in uatē dū se obtulit
Elizabeth hoc papit dū hac
vurgam v̄gineam se salutā-
tem recipit q̄ nouit cōsang-

vineam **T**unc clamat tota
 stupida benedicta tu virgula
 que fructu generis florida bene
 dictu y seclā **M**aria hec itelli
 gens laudes cantat magnifi
 cas quas paucis uerb colliges
 uias pandit dominicas **M**a
 ria nr grē nr mie tu nos ab
 hoste ptege i hora mortis su
 scipe **G**loria tibi dñe qui lati
 tas in uirgine laudes pris ac
 spūs multiplicas diuinit? **alm.**
S. *Sperosa* **Magt.** **M**agnificat
 altissim virgo frō miracō aroma
 suauissimū gerēs inuētris loculo
 dū canticū dulcissimū pio profert

oraaculo sermonēq; gāllimū fideli

Omnipo *coll.* **C**ōstat p̄lo.
tens semp̄t deus qui ex
habundancia caritatis b̄tam
maria tuo filio ip̄pregnatam
ad salutacōem elizabethi ip̄si
rastr. p̄ra q̄s. ut p̄ei uisitacō
onē donis celestib; repleam̄.
et ab oibus adūsitatib; erua
mur. *p̄ eūdem.* **In uicatorium.**

Latē in uirgine x̄pm adoremus.
mentisq; dulcedine matri iubile
mus. **uenite ex.** **In p̄mo noct. ā.**

Sprore infancū m̄res illustrat̄
licq; p̄i oīm laudes cumulānt. **p̄.**
Dñe dō. ā. **p̄** solue tabnaculuz

dñs in sole dū aufert piaculū v̄gis
 a prole. **Ps. Celi e. ā.** Dñs rex glie
 dñs virtutū uatē facit hodie v̄gis
 ad nutū. **Ps. Dñi ē t. ā.** In labijs
 v̄ginis grā diffusā fit in uentre ste
 rilis vitas infusa. **Ps. Eructa. ā.**
 Dū ipetis flāmis v̄ginē s̄ificat
 ardu sacri flūis p̄pham lenificat. **Ps.**
Dñs nr. ā. Magnus nr dñs mag
 nā magnificauit et corā cūctis regi
 bus eam mirificauit. **Ps. Magni
 do. S. Aue mari. Sermo de insti
 tutione uisitacōis s̄e marie. l. j.**

Beatissima uirgo dei ge
 nitrix a suis primordijs
 deo consecrata p̄pter bñficia

eius inaudita exhibita p̄lo
in uocanti i necessitate sti
tuti ad eam confugit̄ itaq̄
ad singulare remedium ubi
humanū subsidium nō sufficit
requisitū. **¶** **Q**undos uocans
ad p̄ti uirginis hora cene plasma
tor hōis uatē mittit. De uentre
sterilis similem anglis. **¶** **N**unc
narrat anglis et v̄go credidit q̄
mittēs dñs p̄pham edidit. **De**

Disponit naq̄ oīa **lco. ij**
inferiora sua sapia pro
uidencia industria et gr̄a p̄
pullata. **U**bi gubernatrix se
culi et terrene potēcie. **I**n ma

ria. Vbi mater nūc et ipeate
 uenit. In maria. Vbi mater
 militantis ecclesie. In maria.
 Vbi aduocata seculi. In maria.

Datum signū de cana sterili **℞.**
 tam est grati marie uirgini. Quod
 ad montes pgit cū hūili gressu et
 uili. **℞.** Hic festina sterile uisitāt
 uerbo uerbu pandēs q̄ latitat. **℞.**

Huius rei consideratōe **℞. m.**
 Urbanus romanus pon
 tifer sextus dure ferens occi
 rentē ppendens aīo pspicati
 qd̄ beata uirgo sit pitissima
 aduocata delinquentiū uia
 torū. repatrix sagacissima

discrepanciū aīoy et uisitayē
diligentissīa erranciū singlor.

Uerbū p̄is p̄ q̄ concipit **R**
in maria p̄is ostendit p̄cur
sori. Dū uirgo loquit sic celum
pandit. **S.** Ventris aluo uerbu
absconditū p os m̄ris mūdo sic

Pro gr̄a **L. m̄.** **Quanditū. dū.**
Extinctionis salmatis
i petrandā pie constituit qd
licet festum uisitaciōis marie
de elizabeth illo t̄pe p̄ annū
nacōem d̄nicam debuerit ce
lebrari quo ip̄am sc̄am eli
zabeth uisitauit p̄t maxi
mas vtutes i ibi opatas. **T.**

S. S̄m̄

Virga yelle. **Re i po us. In. u. n. a. n.**

Benedixisti dñe terra hãc bñdctãz
qm̃ de legis obprobo eximus ma
ledictam. **Ps. Benedixisti. añ.**

Gloriosa dicim⁹ de te pta celi teq
benedicimus cū mēte fidei. **Ps.**

Fundamēta. **ā. Canticū nouū**
dño de cantat plena grã dū dato
legi tmino noua prodit misteria.

Ps. Caritate. ā. Gaudet mons
lyon hodie in quo deus ostendit
exultet uide filie dū virgo magna
loquit. **Ps. Dñs regna. ā. Qui**

fecit mirabilia nouū dictauit cã
ticū q̃ virgo laudabilia p uerba
facit panditū. **Ps. Caritate. añ.**

Deus in se mirabilis magnus et
ineffabilis i abrahe hac filia pfe-
cit mirabilia. **S.** Dñs regina
S. Benedicta tu in. **lco quita.**

Quia tamen ecclia illo
tempe circa officium qua-
dragessimale aut passionē
xpi specialiter occupatur. ne
tanti officij sollempnitas pre-
termittatur ad laudem et
glam uisitacōis glōse idem
urbanus p̄fatus pie statuit
institucōis p̄fati festi mēo-
riam de elizabeth iaxtinū
octauar iohis bap̄te cū oc-
tauis sequentibz de festo vi-

sitacōis marie a cūctis fideli-
 bus celebrari. **Be. P**auptans
 humane pallio decoratū dñiingle
 recognoscat dictante filio. **Hete**
 rana sterilis hodie. **S.** Wnde in
 q ad me uēiat dei mīr ut in suat.
Ut autē oīs mltitu **lcō. vj.**
 do fideliū ad mēduam
 prefate uisitacōis marie
 artius et deuocius excitetur
 voluit idē roman⁹ pōtifeꝝ
 urbanus sextus ut oībz vē
 confessis et contritis de in-
 iunctis penitēcijs dictū festū
 uisitacōis marie celebri-
 bus cū octauis loco distri-

bucionū materialū in eccl'is
qua s'ij consueuerūt de thesau-
ro spūali eccl'ie uere indul-
gentie sicut in festo corporis
xpi futuri tempibz effectua-
liter largiuntur. **Responsoriū.**

Alger sponsus eccl'ie in thala-
mo uirgineo cantat cantici leticie
de tanto consāguineo. Elizabeth cū
hodie se uignt celi cuneo. **8.** Bene-
dicat cū angelis fructū et uitem
piter quibus fit nob' misis solamē

Qum **l. vii.** **C**itegalit. **El.**
igitur angelus nūcia-
uit marie q' inuenit grām
apud dñm et qd' de ea concē-

peret filius dei ad salutē oīm
 p̄ploꝝ quā cito ip̄a credidit
 statim concepit in utero filiū
 dei. Et post gr̄as exhibitas de
 tanto b̄n̄ficio sibi fr̄o ex mag-
 na pietate ⁊ caritate studuit
 suam cognatam elizabeth iā
 sex m̄sibus gaudentē ⁊ uel
 salutare ⁊ sibi cōpati ⁊ serui-
 re. **Lu. 8.** **G**ratū q̄ in te mores
 fructū affere ueniat in alio m̄ris
 oriens antiquā stūpe fecerat. **H**inc
 clamitat exiens b̄n̄am q̄ credidat.
8. Plena inquit deo et hoīe cuncta
 cernens ī plenitudine. **Hic. lco. viii.**
Unde dicit de eadem. **Exur**

gens maria abijt in motana
cu festinacione in ciuitatem
iude. ⁊ intrauit in domum
zacharie. ⁊ salutauit eliza
beth. Abijt igitur in motana
cu festinacione. qz ab anglo
in itinere faciliter ducta fuit.
spūs s̄c̄i in flāmacione p̄ ab
rupta moncū ducebatur q̄
eiusdem spūs mocione sua
iuter fuerat agitata. **Lu. 8.**

Rosa de spūis prodijt vga vesse
floruit maria inlitauit ius odo
ris diffunditur. Tota domus p̄fi
atur gr̄a cu intrauit. **8.** Mirāda
salutatio sic plebi gratulacō que

fructū expectauit. *Gla p̄i. ad. c̄. a.*

Hic nature p̄p̄inquit qd̄ sterilitatē
 filius q̄ uirgo fiat pregnās h̄ nich
 ipossibile deo nec infractibile p̄ v̄bū
 suū dictans. *S. Audite me. S.*

Post partum uirgo. *Sin lucam.*

In illo t̄: Exurgens maria a
 byt̄ i montana cū festinacōe
 incūitate iuda et intrauit
 in domū zacharie ⁊ salutauit
 elizabeth. *Et rel. Omil. lco ei.*

Morale est *v̄b̄i amb. epi.*
 oibus ut qui fidem ex
 igunt fidem astruant. Et ideo
 angls cū abscondita nūcia
 ret ut fides astrueret̄ exēplo

senioris femine ysterilis q̄
conceptū marie uirgini nun-
ciavit ut possibile deo de qd̄
ei placuit assereret. Tu. **8.**

Helyx uirgo au^o oraculo magna
dona p̄adunt seculo. Dei plena
magno miraculo clauso piaculo
8. Exuberante dogmatū fontes
signat carismatū. Dei. **100. 8.**

Ubi hoc audiuit maria n̄
quali incredula de oracu-
lo nec quali incerta de nūcio.
nec quali dubitās de exēplo.
s; quali leta p̄ nato. religio-
sa pro officio festina pre gau-
dio ī montana p̄cepit. **8.**

deo plena nisi ad superiora v
go conscenderet. ⁊ hoc cū fe
stinacōne. Quia nescit tar
da molimina. sp̄s s̄i gr̄a. **℞.**

Dixit uerba p̄phetica elizabeth ce
licola de uirgine maria b̄ta ē que
credidit. In hac fient que didicit
a dño mente pia. **℞.** Venit exte
rissimus uocatus dei filius sicut
predixit angl̄s sue m̄i inuia. In.

Dilate ⁊ uos ml̄ie **l̄c. xj.**
res s̄c̄e sedulitatē quā
pregnantibus debeat̄s exhi
bere cognatis. Maria q̄ ante
sola in intimis penetralibus
cōuersabat̄ nō a publico v̄gi

nitatis pudor nō astudio
aspitas monaū. nō ab of
ficio plixitas itineris retar
dauit. Et in montana cū
festinacione virgo officij
memor imemor iniurie af
fectu urgente nō sepi relic
ta domo prexit. **Se.** Ascēden
ad montem virgini et cantati cātaū
dū vates plaudūt. Quod xpi nōnda
tum hōre ⁊ sūmo culmini. **S.** P
hanc cernūt luctū precitū cōmu
tatū infantū inclūtū. **Ord. lco. xii.**
Discite virgines nō curā
stare p̄ alienas edes. nō
cōmorari in plateis nō aliq̄s

In publico miscere sermones.
 Maria in domo seculi festina
 in publico mansit apud co-
 gnatam suam tribus mensibus.
 Ceterumque propter officium ueniat
 in hebat officio in publico di-
 splicebat. **S.** **O**spem miram
 quam dedisti de cantando humilibus
 dum ancilla te dixisti et beatam pro omnibus.
 Presta mihi ut nos christi proficiamus
 aspectibus. **S.** **Q**ue tam magna ce-
 amisti tibi collata largitur nos amor
 te salua tristi christo iunge felicitate. **Pre.**
In laud. a. **D**um deus ex uirgine
 induit decorem sancti fetus femine
 suscipit ualorem. **cap.** **E**go mihi.

Ex. Ave maria. **De** spetola. **bn. a.**

Benedictus sit emanuel q uisi-
tauit hoïem et redempcōm dñi p
uisitante uirginē intimaui pre-
cursori cū salute hūili. vnde laudes
saluatori citant a sterili. **coll.**

O mps semp. **Ad. ymas anth.**

Sata dedit eloquia maria respō-
sua elizabeth laudanti clamauit
deo cantici magnificatio dñi desur-
sū bona danti. **Ad terciā ymy.**

O casti mī relicta fons uini
fluens grā lux pelles cūta
salmata maria dō p̄xima **O** sermo
tu ueri lūis tūsiuit in moticulis
ygo uiuare uetula deprecurlore

graudam **M**ater uenit denazareth
 ut saluaret elizabeth replent dono
 spūs aams et eius filius **A**lezab;
 cōplacuit q̄ m̄r dei affuit infans
 gaudet in utero presente xpo dño
Marie uisitacio exemplum dat
 pro brauis quod sit parata oib;
 q̄m pie querētibus **T**erminatis
 clemencia cuncta laxet facinora
 p̄ m̄ris xpi merita nos ducat ad
 celestia. **A**me. **an.** **F**ructu uite
 protulit terra uiginalis ppli q̄ at
 tulit laudes generalis. **cap.** **E**go
 mater. **v.** **A**ue maria. **col.** **O**ps
 sempit. **Ad. vj. a.** **B**enedicens
 b̄ndicta b̄ndic b̄ndicentes nobis

tantū cantoy dicta et fac teū cū

Transite **cap.** **S**tinētes all.

Quod me om̄s qui concupi-
satis me ⁊ a generacōibus
meis adimplemini. sp̄s enī
meus sup mel dulcis. et he-
reditas mea sup mel et fa-
uū memoria mea ī generaco-
ne sculoy. **v. Benedicta. coll.**

Omn̄s semp̄ deus q̄ quā-
te oibus in te confiden-
tibus semp̄ habes. p̄ra q̄ms.
ut uisitacōne sp̄ualem b̄te
v̄ginis marie in meis necel-
sitatibz sentiam. **v. Ad. p̄. a.**

Omn̄is sp̄s auscultet decāntē

virginē secū plaudat et exultat
laudans deum hominem. *capitulum*

Qui edunt me adhuc esu-
rient. et qui bibunt me
adhuc sicient. qui audit me
nō confundet. et qui opatur
in me nō peccabunt qui elu-
adant me uitā etiam habe-
bunt. *¶ Post partum vgo. coll.*

Om̄ps semp̄ deus qui cō-
memoracionē visitaco-
nis b̄tē marie m̄ris dei fieri
voluisti p̄a q̄s ut ab eulde
visitacionis gr̄a nullatenus
exadamus. *¶ Ad vs. anth.*

Inter turmas femineas et lactar *¶*

*¶ p̄ma ā. de
celo. v̄te sola*

exubias maria collaudat ppter
fr̄m qui querit quo iure mundus
emittitur et plene uisitat. **an.** **Vo-**
cat hanc m̄rem nōie dñi primo
fam̄ie elizabeth vi signa qđ fuit
daulū alys iuelatis multis no
ticia materna. **.ā.** **Do** fuit xp̄us
oneri nec grauis moles pueri vi
sceribus m̄ris digne h̄ ignara de
pondere cū corporali robore tū
tulit benigne. **Sequēs. an. ē p̄ma**
.p̄a. **in f̄dis vs. ā.** **D**e celo uelut ra
dius descendens sacer sp̄s elizab̄
intrauit mox b̄ndictam v̄ginē
lātatis p̄agine p̄pheticē dama
uit. **cap.** **E**go m̄r. **R.** p̄o p̄tu.

S. Hyperiola. Magt. **I**hu redemptor
 optime ad mariam nos imprime
 ut mundi aduocata pari forma
 nos uisitet sicut fecit elizabeth
 pluma pietate mores et actus di-
 rigat et ad celos alluciat p gram
 collata. **colla.** **O** ps semper de-
Ingua **Ad vpletorū ym.**
 pangat et cor tangat u-
 ginis preconium que ascendit
 et ostendit paradisi luluū dū
 salutat et immutat zacharie
 filiu **S**ic festinat et festinat
 domū quā ingredit nā sece-
 na dō plena luce dat cū loq̄t̄
 fitz festū ināifestū dum deus

ostendit **L**ux supna et eter-
na in virginem ueniens mōtes
trisit et p trisit iudeā adueniens
ut mariam lucis uia pādat
vates faciens **H**unc exurgit
et assurgit dignus infantul
exultādo adorādo deū q̄ sit puul
ut sanctur et saluetur elcor
p̄plus **V**eterana mēte sana
fit p uocem uirginis mater
vatis atq̄ gratis uas celestis
luminis quo repleta prodiit
leta saluatorem hōis **O** be-
nigna laude digna de lucis
gerula tu nos moue atq̄ fo-
ue sisq̄ nri bauula donec na-

tum tibi datū cernamus p
 secula. **L**aus gignenti et
 nascenti sit semp et glia pro
 cedenti et fouenti sit equa p
 conia qui nos ducat et per
 ducat ad eterna p̄mia. **Am**

**Hystoria de sancta Anna mris
 marie in p̄mis vs. ā. sup ps**
Indita stirps velle uirgam pro
 duxit amenam de qua p̄cellit
 flos miro plenus odore hec est
 uirga dei mater flos ortus ab
 illa. **ā.** Apud dei et hoies hor
 uita claruit que nequaqū uiste
 unq̄ reprehendi potuit. **ā.** Sub
 stancia nempe sua diuisa tripha